

Květen 2025

Potenciál vyššího zapojení zahraničních studentů do vysokoškolského studia v ČR

Martin Zeman

Shrnutí

Zvýšení počtu zahraničních studentů na českých vysokých školách, zejména z vyspělých zemí, jako jsou USA a Velká Británie, představuje strategickou příležitost k posílení financování vysokého školství, zvýšení míry internacionalizace a zároveň částečné řešení dlouhodobého nedostatku kvalifikované pracovní síly v České republice. V mezinárodním srovnání je navíc studentský život v ČR finančně méně náročný.

Hlavní body

- Jeden z hlavních důvodů nezájmu o vysokoškolské studium je v zahraničí považována právě jeho finanční náročnost.
- Školné na českých univerzitách a náklady studentského života v ČR vytvářejí komparativní výhodu pro české školy.
- Navýšení podílu zahraničních studentů může nejen navýšit rozpočty vysokých škol, ale také zvýšit jejich internacionalizaci a částečně řešit problém nedostatku kvalifikované pracovní síly.

Na českých veřejných a soukromých vysokých školách studovalo v akademickém roce 2024/2025 celkem 284 tisíc osob. Téměř každý pátý vysokoškolský student (17,8 %) přitom neměl české státní občanství (ČSÚ, 2024a). Z hlediska státního občanství mezi zahraničními studenty jednoznačně dominovali občané Slovenska, jejichž počet v roce 2023 dosáhl téměř 22 tisíc. Počty studentů z ostatních členských zemí EU nepřesáhly ani jeden tisíc. Ze třetích zemí v roce 2023 převažovali studenti s ukrajinským občanstvím (6,8 tisíce), následovali občané Ruské federace (6,3 tisíce), dále studenti z Kazachstánu (3 tisíce), Indie (1,9 tisíce) a Běloruska (necelý tisíc) (ČSÚ, 2024b). Tito studenti studovali jak v českých, tak cizojazyčných studijních programech.

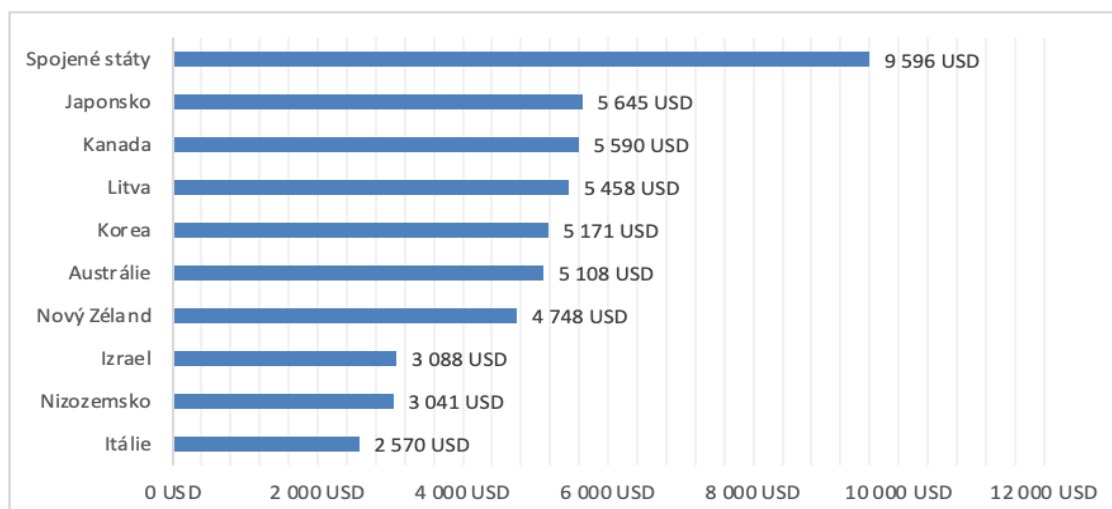
Přesto právě v oblasti cizojazyčných programů vysokých škol stále existuje výrazně nevyužitý potenciál, který by bylo škoda nevyužít. Zvýšení počtu zahraničních studentů na českých vysokých školách, zejména z vyspělých zemí, jako jsou Spojené státy americké nebo Velká Británie, představuje do budoucna strategickou příležitost k posílení financování univerzit, postupnému zvyšování míry jejich internacionalizace a rozvoji jazykových dovedností českých studentů, které zatím často nedosahují požadované úrovně. Zároveň by tito studenti mohli ve střednědobém horizontu přispět k řešení dlouhodobého nedostatku kvalifikované pracovní síly na českém trhu práce.

Studentský život je drahý

Získání kvalitního vzdělání, širšího rozhledu a nových zkušeností je často považováno za jeden z hlavních důvodů, proč studenti opouštějí své domovské země. Česká republika nabízí z pohledu zájemců o vysokoškolské studium řadu komparativních výhod, které však dosud nejsou plně využívány. Jde zejména o kombinaci kvalitního pedagogického zázemí, příznivých životních nákladů a bezpečného prostředí, a to ve spojení s bohatým kulturním a společenským životem – navíc v atraktivních lokalitách.

Samotná výše školného je v mnoha zemích mimořádně vysoká a představuje jeden z klíčových faktorů, kvůli kterým zájemci o studium na vysoké škole často své plány přehodnocují. Podle údajů Education Data Initiative (2025) jsou americké univerzity nejdražší na světě – veřejné vzdělání tam stojí více než kdekoli jinde. Průměrná veřejná univerzita účtovala svým bakalářským studentům 9 596 USD za akademický rok (graf 1). Magisterské programy jsou ještě nákladnější – v akademickém roce 2022/2023 bylo nejdražší vzdělání v Litvě, kde průměrné školné činilo 13 234 USD. Americké programy byly druhé nejdražší s průměrným školným 12 956 USD za akademický rok.

Graf 1: Průměrné školné pro bakalářské programy ve vybraných zemích v 2023

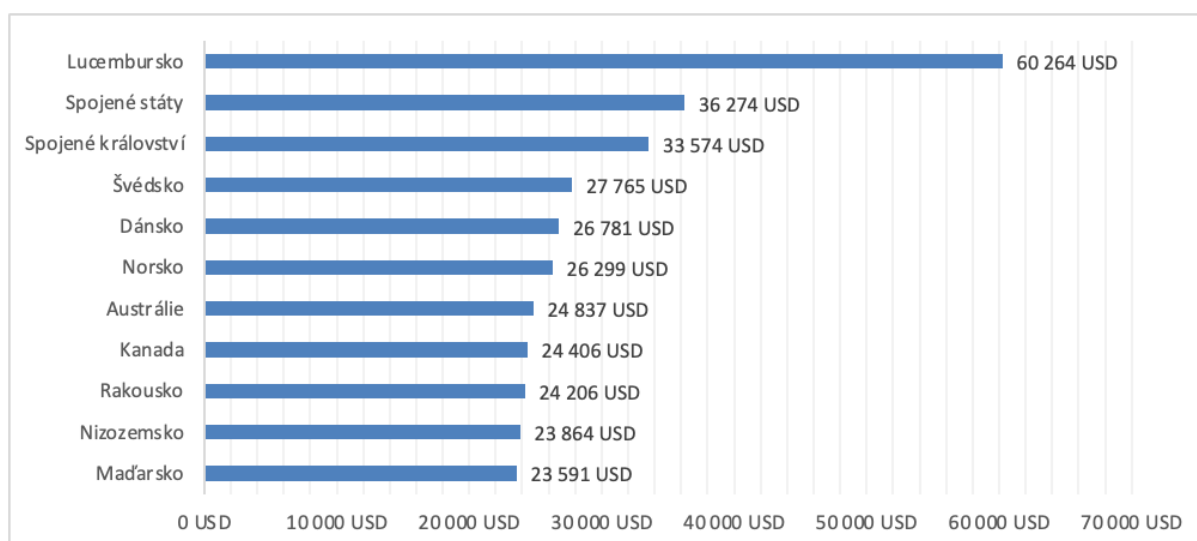

Zdroj: Education Data Initiative, 2025, vlastní zpracování.

Studium v České republice by pro zahraniční studenty bylo finančně výhodnější než ve většině jejich domovských zemí. Z pohledu poplatků za univerzitní vzdělání je například aktuální (tj. o inflaci navýšené oproti údajům uvedeným v grafu č. 1) roční školné na Vysoké škole ekonomické v Praze v programech Economics, Business Administration, International Business a dalších stanoveno na 5 000 EUR (VŠE, 2024). Programy Českého vysokého učení technického jsou zpoplatněny jednotnou částkou 4 400 EUR (ČVUT, 2024). Univerzita Karlova nabízí programy s širším cenovým rozpětím – například Media and Area Studies za 3 000 EUR ročně, Teacher Education of English Language či Public and Social Policy za 6 000 EUR, a medicínské programy jako Dentistry a General Medicine až za 24 250 EUR za akademický rok (Charles University, 2024). Z pohledu mezinárodní konkurence jsou tedy české univerzity nejen kvalitativně konkurenceschopné, ale zároveň i finančně dostupnější.

Samotné školné však není jediným faktorem ovlivňujícím finanční dostupnost studia. Pro vysokoškolský život jsou klíčové také náklady na bydlení, stravování, dopravu a kulturní či společenské aktivity. Z tohoto hlediska měli studenti denního studia nejvyšší roční výdaje v Lucembursku, Spojených státech amerických a ve Velké Británii – ve výši přibližně 36 tisíc, resp. 35 tisíc USD ročně. Tyto údaje pocházejí z roku 2021, přičemž od té doby se v důsledku inflační krize cenová hladina v jednotlivých zemích výrazně zvýšila.

Graf 2: Roční náklady studenta denního studia v roce 2021

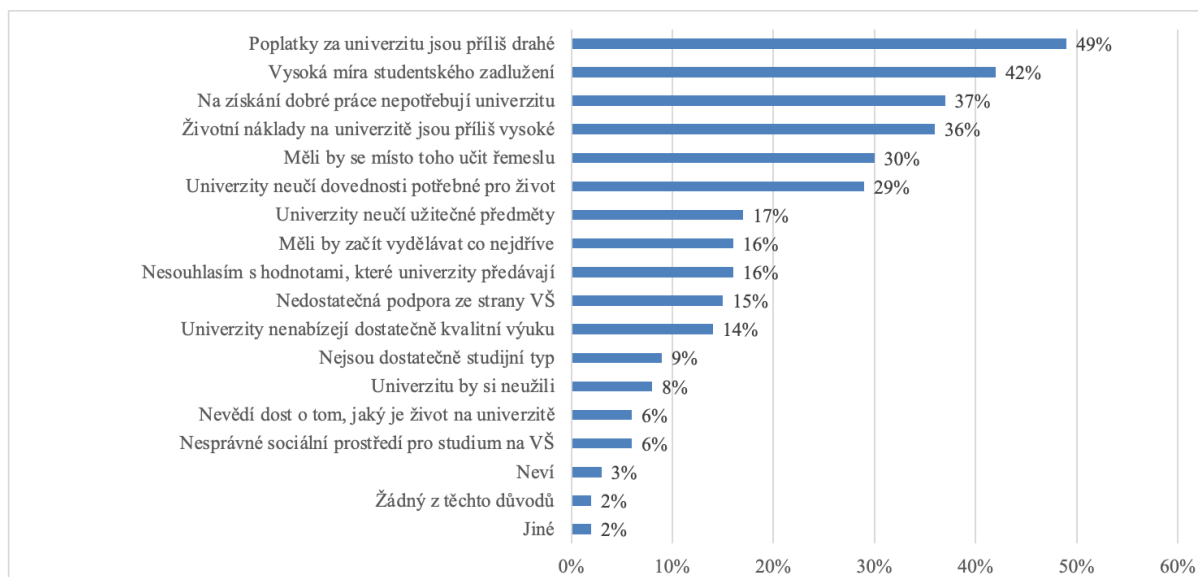

Zdroj: Education data, 2025, vlastní zpracování.

Výzkum z Velké Británie z roku 2023 se zaměřil také na překážky, které mladým lidem brání v rozhodnutí přihlásit se na vysokou školu. Téměř čtvrtina Britů se nedomnívá, že se studium na vysoké škole vyplatí. Jako hlavní důvod uváděli jednoznačně finanční náročnost – konkrétně vyšší školného (49 %), dluhy ze studentských půjček (42 %) a na třetím místě skutečnost, že si lze najít dobrou práci i bez vysokoškolského diplomu (37 %).

Téměř tři čtvrtiny potenciálních studentů (73 %) z méně majetného prostředí odrazuje od univerzitního studia právě finanční zátěž, a přibližně stejný podíl respondentů (72 %) uvedl, že studenti čelí vysokému zadlužení. Rozdíly ve vnímání finanční náročnosti mezi jednotlivými generacemi sice existují, ale nejsou výrazně odlišné.

Graf 3: Důvody nezájmu o vysokoškolské studium ve Velké Británii

Zdroj: Ipsos, 2023, vlastní zpracování.

Přínosy pro Českou republiku

Právě finanční dostupnost vysokoškolského vzdělávání pro zahraniční studenty může být nejvýznamnější komparativní výhodou České republiky. Klíčovou podmínkou pro přínos českému systému je, aby studenti z vybraných zemí byli zařazeni do režimu samoplátců. To znamená, že při platbě plného školného mohou jejich poplatky pokrýt, ba dokonce převýšit reálné náklady vysoké školy na jednoho studenta. Vysoké školy tak získávají dodatečné finanční prostředky nad rámec státního rozpočtu, které mohou využít na rozvoj infrastruktury, podporu vědy a výzkumu nebo zvyšování kvality výuky. Zahraniční studenti navíc přispívají k domácí ekonomice – využívají služby českých podnikatelů, nakupují zboží a služby, čímž zvyšují domácí spotřebu a podporují hospodářský růst.

V současnosti pochází nejvíce samoplátců v České republice z Indie (1 028 studentů v roce 2023), Itálie (600 studentů) a Německa (554 studentů). Největší počet zahraničních studentů studoval obory Zdravotní a sociální péče a péče o příznivé životní podmínky (9 168 studentů), následovaly obory Obchod, administrativa a právo (8 972 studentů) a Informační a telekomunikační technologie (7 632 studentů) (ČSÚ, 2024b). Je zřejmé, že současná regionální skladba zahraničních studentů není zcela v souladu s preferencemi České republiky – ze strategicky důležitých zemí, jako jsou USA či Velká Británie, pochází pouze omezený počet zájemců.

Vyšší podíl zahraničních studentů zároveň přispívá k větší míře internacionalizace vysokého školství a akademického prostředí. Dochází k intenzivnější výměně zkušeností, ke zlepšování jazykových dovedností nejen studentů, ale i vyučujících, k prohlubování mezikulturního porozumění a v konečném důsledku i ke zvyšování atraktivity českých vysokých škol na mezinárodní úrovni. Roste také tlak na kvalitu výuky, rozvíjejí se programy v angličtině a posiluje se spolupráce se zahraničními univerzitami. Jazykem vědy je jednoznačně angličtina, a proto rozšiřování výuky v tomto jazyce může přispět k vyšší kvalitě vědeckých výstupů jednotlivých akademických pracovišť.

Zahraniční absolventi českých vysokých škol jsou zároveň přirozenými kandidáty pro uplatnění na tuzemském trhu práce. Znají místní prostředí, disponují vysokou kvalifikací získanou v českém vzdělávacím systému a často ovládají alespoň základy českého jazyka. Pokud jim stát umožní plynulý

přechod ze studijního pobytu na pracovní, mohou tito absolventi pomoci efektivně pokrýt nedostatek pracovní síly v klíčových odvětvích, jako jsou informační technologie, zdravotnictví, výzkum nebo technické obory. Klíčová je existence aktivní politiky umožňující získání pracovního víza po ukončení studia, administrativně jednoduchý nástup do zaměstnání a odpovídající jazyková či integrační podpora.

Zacílení na studenty z USA a Velké Británie má kromě ekonomického i významný geopolitický rozměr. Vyšší míra jejich zapojení posiluje transatlantické vazby, usnadňuje navazování kontaktů s prestižními univerzitami a může přispět k dlouhodobé spolupráci ve výzkumu, vývoji i podnikání.

Závěr

Ruku v ruce s růstem podílu zahraničních vysokoškolských studentů je nutné zjednodušit administrativní procesy vedoucí k jejich přijetí, posílit marketing veřejných vysokých škol v cílových zemích a zdůraznit komparativní výhody studia v České republice. Zároveň je nezbytné podporovat rozvoj studijních programů v angličtině, včetně nabídky stáží a odborné praxe během studia. Zvýšení počtu zahraničních studentů přispívá ke zvyšování kvality a mezinárodní reputace České republiky jako atraktivní vzdělávací destinace – v konkurenci s Nizozemskem, Německem či skandinávskými zeměmi.

Zdroje

- Admission—Charles University, 2025. https://is.cuni.cz/studium/eng/prijimacky/index.php?do=detail_obor&id_obor=32588
- ČSÚ, 2024a. Vysoké a vyšší odborné školy, 2024. <https://csu.gov.cz/vysoke-a-vyssi-odborne-skoly>
- ČSÚ 2024b. Cizinci vzdělávající se v ČR podle druhu vzdělávacího zařízení <https://csu.gov.cz/docs/107508/35b8722a-03bf-d28d-a7db-2b91c8debb5b/29002624k4.pdf?version=1.0&utm>
- ČVUT, 2025. Studijní programy a obory—Veřejný web—České vysoké učení technické v Praze. <https://www.cvut.cz/studijni-programy-a-obory>
- Education Data Initiative [2025]: Average Tuition Fees. <https://educationdata.org/average-cost-of-college-by-country>
- Ipsos, 2023. Fees and student debt are main reasons that quarter of Brits don't think it's worth going to university, <https://www.ipsos.com/en-uk/fees-and-student-debt-are-main-reasons-quarter-brits-dont-think-its-worth-going-university>
- MUNI, 2025. Poplatky spojené se studiem. Masarykova univerzita. <https://www.muni.cz/o-univerzite/uredni-deska/poplatky-spojene-se-studiem>
- VŠE, 2024. Poplatky spojené se studiem v akademickém roce 2024/2025. <https://www.vse.cz/predpisy/poplatky-spojene-se-studiem-v-akademickem-roce-2024-2025/>

Autor

MARTIN ZEMAN

Analytik

Martin Zeman vystudoval Národohospodářskou fakultu a Fakultu podnikohospodářskou na Vysoké škole ekonomické v Praze. Na VŠE také obhájil svou dizertační práci. Odborně se zabývá hospodářskou politikou, fiskální politikou a veřejnými financemi. Je autorem několika odborných článků, vystupuje na mezinárodních konferencích a publikuje komentáře v médiích. Několik let působil jako poradce ministryně a také v dalších institucích zabývajících se veřejnými financemi.

Vydavatel

INSTITUT PRO POLITIKU A SPOLEČNOST

Posláním Institutu je zkvalitňování českého politického a veřejného prostředí prostřednictvím profesionální a otevřené diskuse a vytvoření živé platformy, která pojmenovává zásadní problémy, vypracovává jejich analýzy a nabízí recepty pro jejich řešení formou spolupráce expertů a politiků, mezinárodních konferencí, seminářů, veřejných diskuzí, politických a společenských analýz dostupných celé české společnosti. Jsme přesvědčeni, že otevřená odborná diskuse a poznání podstaty a příčin jednotlivých problémů jsou nutným předpokladem jakéhokoli úspěšného řešení problémů současné společnosti.

Martinská 2, 110 00 Praha 1

www.politikaspolecnost.cz

+420 602 502 674

office@politikaspolecnost.cz